

Højesteret trækker tæppet væk under regeringens ønske om at gøre tålte ophold »utålelige«

Det er regeringens holdning, at kriminelle udviste udlændinge skal leve en »utålelig« tilværelse på landets udrejsecentre. Men efter knap fire år kan personer på tålt ophold lovligt flytte hjem til familien.

Stik imod Inger Støjbergs vilje kan kriminelle udviste udlændinge undgå »utålelige« forhold på landets udrejsecentre og i stedet bosætte sig hvor de vil.

Læs mere

Foto: Mads Claus Rasmussen

Søndag d. 30. december 2018, kl. 20.19

Del denne artikel

 HELENE KRISTINE HOLST

Journalist på Christiansborg

Der er udsigt til langt bedre leveforhold for landets udviste

kriminelle udlændinge.

Egentligt skal udlændinge, der har begået grov kriminalitet og er udvist af Danmark for bestandigt, leve på tålt ophold under stærkt kritiserede forhold på et af landets udrejsecentre. Men med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i hånden kan de nu efter blot tre-fire år - måske endda mindre - forlade centret, få lov at flytte hjem til familien eller bosætte sig frit i Danmark. Regeringen har med udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) i spidsen gang på gang tordnet, at udlændinge på tålt ophold, der ikke kan eller vil rejse ud af landet, skal leve en »utålelig« tilværelse. De skal tvinges til at opholde sig på et udrejsecenter, som Kærshovedgård i Midtjylland, og efter 2021 skal det være **øen Lindholm i Stege Bugt**.

Men flere domme, heraf to fra Højesteret fra bl.a. 2012, fastslår imidlertid, at det vil være i strid med **Den Europæiske Menneskerettighedskonvention at tvinge udviste kriminelle udlændinge** til at opholde sig på et center i mere end cirka fire år; eller endda i kortere tid, som kan være helt ned til halvandet år.

Ellers vil de forhold, som personer på tålt ophold er underlagt - det vil sige pligten til at melde og opholde sig på centrene - være ude af proportioner i forhold til det, myndighederne vil opnå: Nemlig at vide, hvor udlændingene er, så de kan udsendes, så snart muligheden opstår.

»En udvist udlænding, der lever på tålt ophold i et udrejsecenter, kan, hvis man ser Højesterets praksis, få lov til at forlade centret efter cirka fire år, hvis den pågældende ikke kan udvises, og hvis han ikke har forsøgt at skjule sig for politiet. Så er der udsigt til, at opholdspligten i centret ophæves,« siger professor i forfatningsret ved Københavns Universitet, Jens Elo Rytter. Han er netop nu medforfatter til

en analyse i Ugeskrift for Retsvæsen om Højesterets praksis i sager om tålt ophold.

Efter fire år sløjfes opholdspligten

Lad os se på en konkret sag fra Højesteret:

En 33-årig statsløs iraner blev i 2008 idømt fire års fængsel for røveri og udvist for bestandigt. Efter afsoning af fængselsstraffen var der ingen udsigter til, at han kunne udvises. I stedet levede manden på tålt ophold og havde fra 2012 til 2016 pligt til at melde sig dagligt til myndighederne i en del af perioden. Iraneren havde desuden pligt til at opholde sig på et udrejsecenter i perioden 2013 til 2016. På det tidspunkt blev han pålagt ny opholds- og meldepligt - denne gang på Udrejsecenter Kærshovedgård ved Ikast.

FAKTA

Hvilke udlændinge kan sendes hjem?

Fastlåst

Det er som udgangspunkt ikke muligt at tvangsudsende udlændinge til det pågældende hjemland, fordi landet ikke ønsker at samarbejde herom.

Begrænset udsendelsesmulighed

Udsendelser foregår ikke regelmæssigt, og der kræves typisk en større myndighedsindsats. Der kan her være tale om udsendelse til lande, hvor der er en længere sagsbehandlingstid, og gennemførelse af udsendelsen derfor går langsomt. Der kan endvidere være tale om lande, hvortil kun bestemte grupper af afviste asylansøgere kan udsendes.

Ingen væsentlige udfordringer

Der gennemføres løbende eller regelmæssigt tvangsmæssige udsendelser, eller der er tale om udsendelse til lande, hvortil der er en forventning om, at der kan ske udsendelse, uanset at der ikke er eller kun er

begrænsede konkrete erfaringer med udsendelse til det pågældende land.

Personer på tålt ophold

Udlændinge, der har fået inddraget opholdstilladelsen, men ikke kan sendes hjem. Opholdstilladelsen kan være inddraget, efter at vedkommende har begået hård kriminalitet.

Midlertidig opholdstilladelse

Personer med midlertidig opholdstilladelse har ret til at opholde sig i Danmark i en periode. De kan senere søge om permanent opholdstilladelse, men de kan også risikere at få afslag eller at få inddraget tilladelsen, så de skal rejse tilbage til hjemlandet.

Permanent opholdstilladelse

Personer med permanent opholdstilladelse kan som udgangspunkt blive i Danmark for bestandigt. Det er svært at ophæve tilladelsen og kan kun ske, hvis personen f.eks. begår hård kriminalitet eller opholder sig længe i udlandet.

Men samme år vurderede retten i Herning, at mere end tre års opholdspligt måtte »anses for at udgøre et væsentligt indgreb i tiltaltes bevægelsesfrihed«, og han måtte fremover opholde sig, hvor han ville.

Årsagen var, at iraneren ikke havde til hensigt at skjule sig for politiet, han kunne ikke forlade landet frivilligt, og han kunne heller ikke udsendes til hjemlandet.

Jonas Christoffersen, direktør for Institut for Menneskerettigheder, siger, at retten i den omtalte sag har vurderet, at det ifølge Den Europæiske Menneskerettighedskonvention - helt konkret 4. tillægsprotokol, artikel to - vil være et uproportionalt indgreb i mandens bevægelsesfrihed at tvinge ham til at opholde sig et bestemt sted.

I den omtalte artikel fremgår det nemlig, at »enhver, der

retmæssigt opholder sig på en stats territorium, har inden for dette territorium ret til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted«. Dertil kommer den vigtige tilføjelse, at rettigheden kun kan begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til den »nationale sikkerhed, den offentlige tryghed, eller for at opretholde offentlig orden«.

Danske domstole mener altså, at det er i orden at tvinge udlændinge på tålt ophold til at bo på et udrejsecenter, fordi de skal kunne udvises med kort varsel. Men når udsigten til udvisning forsvinder, kan opholdspligten ikke opretholdes på ubestemt tid.

»Vi har set flere af den slags domme. En grov tommelfingerregel er, at de danske domstole vurderer, at det i forhold til menneskerettighederne er uforholdsmæssigt at begrænse bevægelsesfriheden ved at pålægge opholdspligt på et udrejsecenter, når der ikke er udsigt til, at de pågældende kan udrejse. Det kan være efter tre-fire år,« siger Jonas Christoffersen.

Hassan bor hos sin familie

Et andet eksempel på en sådan sag er **den 55-årige libanesiser Hassan, som i dag bor i Aarhus hos sin familie.**

I 2005 blev han idømt otte års fængsel for grov narkokriminalitet og udvisning for bestandig. Efter seks års fængsel blev han løsladt på prøve og pålagt at melde og opholde sig på Center Sandholm.

Det gjorde han i halvandet år. Så ville han ikke mere, men forlod Center Sandholm og flyttede til Aarhus.

Han overtrådte meldepligten 1.135 gange og opholdspligten 180 gange, men på trods af de åbenbare overtrædelser af reglerne, han var underlagt, fastslog Højesteret i januar 2017, at fordi den 55-årige libanesiser havde været underlagt opholdspligten i tre år og 11 måneder, og fordi der ikke var udsigter til at kunne udsende ham, måtte opholdspligten

sløjfes.

Hassan kunne flytte hjem til sin familie.

»Den sag er interessant,« siger professor Jens Elo Rytter.

»Den pågældende udlænding levede kun op til sin opholdspligt i et år og seks måneder. Alligevel nåede Højesteret frem til, at han formelt var underlagt dette regime i tre år og 11 måneder. Selv om han ikke fulgte det, så er grænsen for, hvornår indgrebet mister sine proportioner, nået,« siger han.

I alt har 16 ud af 75 udlændinge på tålt ophold fået ophævet deres opholds- og meldepligt på et af landets udrejsecentre. Fire gange er det sket ved dom, mens Udlændingestyrelsen administrativt har ophævet opholdspligten for resten.

13 af dem er i dag pålagt at melde sig enten personligt eller telefonisk hos politiet, hvor de bor. Men de behøver ikke opholde sig på et center. En af de 16 sidder i dag i fængsel, mens en anden er forsvundet, oplyser Udlændinge- og Integrationsministeriet.

Politiet fører ikke sagerne

Midt- og Vestjyllands Politi fører hundredvis af straffesager mod udlændinge, der bryder deres melde- og opholdspligt på Udrejsecenter Kærshovedgård. Men på baggrund af Højesterets domme opgiver politiet i dag at retsforfølge udlændinge, der bryder deres melde- og opholdspligt, hvis de har overholdt reglerne i »knap fire år«, ikke har begået kriminalitet, og kan kontaktes, hvis det bliver muligt at udsende dem.

SPECIALANKLAGER VED MIDT- OG VESTJYLLANDS POLITI, JENS SEVERINSEN.

» Hvis jeg kan se, at de pågældende udlændinge lever op

til de krav, rejser jeg ikke sagerne ved retten. «

»Hvis jeg kan se, at de pågældende udlændinge lever op til de krav, rejser jeg ikke sagerne ved retten. Så kan jeg jo se, at det vil føre til frifindelse. Jeg vil ikke rejse tiltale mod nogen, hvis det er mest sandsynligt, at de bliver frikendt,« siger specialanklager ved Midt- og Vestjyllands Politi, Jens Severinsen.

Martin Henriksen, der er udlændingeordfører for Dansk Folkeparti, siger, at han af flere omgange har sagt til Inger Støjberg, at der skal findes en løsning på problematikken.

MARTIN HENRIKSEN, DANSK FOLKEPARTI

» Dansk Folkepartis pointe er, at Højesteret dømmer efter lovgivning, og den kan vi som politikere lave om, hvis vi er utilfredse med noget. Det har længe været vores anbefaling til ministeren.«

»Når Højesteret kommer med en dom, så efterlever man selvfølgelig den. Men Dansk Folkepartis pointe er, at Højesteret dømmer efter lovgivning, og den kan vi som politikere lave om, hvis vi er utilfredse med noget. Det har længe været vores anbefaling til ministeren,« siger han. Udlændingeordfører Mattias Tesfaye fra Socialdemokratiet kalder problematikken et »hul« i udlændingeloven.

»I praksis betyder det, at flere og flere personer på tålt ophold skal have genvurderet deres opholdspligt,« siger han og efterspørger ligesom Martin Henriksen ændringer i lovgivningen, som vil imødegå problematikken.

Det har ikke været muligt at få et interview med Inger Støjberg om problematikken, men i et skriftligt svar slår hun fast, at domstolene træffer afgørelserne.

Hun tilføjer, at regeringen snart fremsætter et lovforslag, der vil betyde, at udlændinge på tålt ophold, som har fået deres opholdspligt ophævet, får pligt til at underrette myndighederne om, hvor de så opholder sig.